

”Mikään ei ole niin kuin ennen; vanhoilla opeilla emme pärjää muuttuneessa tilanteissa.”

Ehkä tässä tarinassa on se olennainen opetus globalisaatioon: mikään ei ole niin kuin ennen; vanhoilla opeilla emme pärjää muuttuneessa tilanteissa, uusi sukupolvi odottaa meiltä aivan uusia toimintatapoja ja -taitoja; nyt ja heti. Jos emme osaa niin toimia muuttuneissa olosuhteissa, meiltä otetaan kännykät pois!

Globalisaatio edellyttää ennen kaikkea ajattelutavan muutosta.

MAANMITTAUSALAN TULEVAISUUS MEGATRENDIEN VAIKUTUKSESSA

Edellä on käsitelty neljää megatrendiä: Big dataa, väestönkasvua ja kaupungistumista sekä globalisaatiota. Näillä on suurin vaikutus maanmittausalan tulevaisuuteen. On tietysti monia muitakin seikkoja, kuten asiakkaan odotukset, teknologian kiihtyminen, innovaatiot ja disruptio tai resurssien väheneminen, jotka vaikuttavat alan tulevaisuuteen. Ne ovat kaikille aloille yhteisesti vaikuttavia.

Maanmittausalan tehtävänä on tuottaa ihmisille, ts. kansalaisille ja yrityksille maan käyttämiseen ja hyödyntämiseen tarvittavaa tietoa. Olemassa olevat tietovarannot tulevat monipuolistumaan, niiden tietosisältöön kohdistuu uusia vaatimuksia ja laadullisia parannusvaatimuksia (tarkkuusvaatimuksia, ajantasaisuusvaatimuksia, moniulotteisuusvaatimuksia jne.). Tietojärjestelmien yhteentoimivuudelle asetetaan yhä suurempia odotuksia. Tiedon mallintaminen korostuu. Jossakin kansainvälisessä kongressissa huudahdettiin jotenkin näin: ”Cadastral surveying is dead, long live modelling!”

Tarvitsemme tilannekuvaa siitä, missä nyt olemme. Edellä selostetut megatrendit ovat toteutumassa vääjäämättömästi. Maahan kohdistuvan tiedon tarve kasvaa ja monipuolistuu.

Suomalainen maanmittausala on toistaiseksi pystynyt vastamaan kohtuullisen hyvin muutoksiin ja odotuksiin. Globalisaation haasteisiin olemme vastanneet kansainväliseen yhteistyöhön osallistumalla. Esimerkiksi Euroopan unionin paikkatietoinfrastruktuuridirektiivin INSPIREN toimeenpanossa suomalaisella osaamisella on ollut paljon annettavaa. Erinomainen tilaisuus tutustua maanmittausalan kansainvälisyyteen on vuoden päästä, kun FIG:n (kansainvälisen maanmittarijärjestön) Working Week järjestetään täällä Suomessa. Jos emme uskalla osallistua kansainväliseen toimintaan ja aistia sieltä saatavaa uutta tietoa, jäämme siihen ”impivaaraan”, jossa voimme keskittyä keskustelemaan erillisten vesijättöjen kiinteistöoikeudellisista erikoisuuksista tai lisäämään desimaaleja xy-tason koordinaatteihin tai puolustamaan nykyisiä hallintorakenteita vedoten resurssien niukkuuteen.

Suomalainen maanmittausala ja sen tulevaisuus perustuu yksityisen sektorin ja julkisen sektorin yhteistyöhön sekä tutkimuksen ja opetuksen laatuun ja vaatimuksiin. Julkisella sektorilla on valtion viranomaiset ja kuntien viranomaiset. Olemme kokemassa hallintorakenteiden muutosta kuntasektorilla, kun maakuntahallintoa ja sote-hallintoa nyt muodostetaan. Yhteistyön osalta voidaan todeta vanhan viisauden pätevän yhä maanmittausalallakin: yhteen kokoontuminen merkitsee aloitusta; yhdessä pysyminen merkitsee edistystä ja yhdessä tekeminen merkitsee menestymistä.

MATTI HOLOPAINEN

Kirjoittaja on kehittämisspällikkö Suomen Kuntaliitossa
matti.holopainen@kuntaliitto.fi

KUNTIEN YHTEISTYÖN MERKITYS KOROSTUU kuntatalouden liikkumavaran pienentyessä uudessa hallintorakenteessa

MENEILLÄÄN OLEVA SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUIDEN UUDISTUS sekä maakuntatason hallinnon perustaminen muokkaavat suomalaisen yhteiskunnan perusteita. Kuntakäsité muuttuu ja on paljon avoimia kysymyksiä. Mitä ja miksi kunta on uudistuksen jälkeen? Maankäyttö, elinvoima sekä koulu- ja sivistyspalvelut? Miten kunta rahoittaa vastuunsa? Kuntien tulot koostuvat kunnallis-, kiinteistö- ja yhteisöveroista sekä toimintatuotoista. Mikä on valtionavustusten rooli jatkossa kunnan rahoituksessa? Maksaako osa kaupungeista edelleen tasausmaksua muille kunnille? Asetetaanko kunnallisverolle katto? Muuttuuko kuntien välinen kilpailuasetelma rahoitusratkaisujen myötä?

MISTÄ KUNNAN ELINVOIMA KOOSTUU?

Kannattaako kilpailla entiseen tapaan yrityksistä, asukkaista vai molemmista? Yhteisöverotulo on selkeä peruste kilpailla yrityksistä. Tuovatko asukkaat kunnille enemmän kustannuksia lähipalveluiden järjestämisen kautta kuin tuloja kunnallis- ja kiinteistöverona? Tulisiko valtionavustuksilla tasata tilannetta, jos näin käy? Palvelumaksujen ja maankäytön toimintatuottojen merkitys korostuu kuntatalouden tasapainotuksessa, kun liikkumavara verotuksen puolella pienenee.

KUNTIEN VÄLISEN TOIMIVAN YHTEISTYÖN MERKITYS TULEE KOROSTUMAAN ENTISESTÄÄN

Alueen ja seudun elinvoima on kokonaisuus. On edelleen tärkeää, että seutu ja sen kunnat menestyvät yhdessä. Tiivistyvällä yhteistyöllä voidaan hillitä ja hallita palvelutuotannon kustannuksia. Palveluinfran käyttöastetta voidaan nostaa yhteistyöllä.

On hyviä esimerkkejä kuntien toimivasta yhteistyöstä. Seudullinen rakennusvalvonta Lahden seudulla on sellainen. Yhteiset tietojärjestelmät ovat keskeinen lähtökohta, kun yhteistä prosessia rakennetaan. Palvelua voidaan hajauttaa toimivasti kuntien toimipisteisiin, jotta paikallinen palvelutaso voidaan säilyttää. Yhteistyöllä voidaan varmistaa riittävä osaaminen vaativien tehtävien hoitoon. Eri prosessien ja erillisten tietojärjestelmien välillä ajantasainen tiedonvaihto toimii rajapintapalveluina. Yhteistyön mahdollistava tekniikka on olemassa, yhteistyön organisointia ja yhteisten prosessien rakentamista ja käyttöönottoa tarvitaan.

Kunta voi puolustaa itsenäisyytään toimivan kuntayhteistyön avulla. Ja jos tahtotila muuttuu, siirtyminen yhteen kuntaan on toiminnallisesti pieni askel toimivan kuntayhteistyön ympäristössä.